

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБІОТИКІВ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ БАКТЕРІАЛЬНИХ ХВОРОБ ПТИЦІ

Л. Т. Табак
lida.tabak@gmail.com

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

На сьогодні проблема профілактики бактеріальних хвороб у птахівництві залишається актуальною. Важливим є вибір оптимальної схеми ветеринарно-санітарних заходів щодо захисту поголів'я птиці з позиції ефективності та економічної доцільності. Застосування пробіотиків як альтернатива антибіотикам з профілактичною метою є невід'ємною ланкою в системі ветеринарного захисту проти бактеріальних захворювань.

Пробіотики — препарати, які містять живі мікроорганізми, які належать до нормальної, фізіологічно та еволюційно обґрунтованої флори кишкового тракту. Застосування пробіотиків сприяє відновленню травлення, підвищує імунну відповідь, ефективність вакцинацій, знижує імовірність розвитку бактеріозів за рахунок прямої антагоністичної дії.

В наш час на ветеринарному ринку пропонується багато препаратів, які виробники представляють як пробіотики. Засоби є різними за складом, якістю, фармакологічною спрямованістю дії, показаннями до застосування. Умовою отримання позитивного ефекту є правильний вибір пробіотика в конкретній ситуації. Механізм профілактичної та терапевтичної дії пробіотичних препаратів пов'язаний з різною видовою і штамовою приналежністю складових мікроорганізмів, а також із наявністю допоміжних речовин у складі — окремих структур клітин мікробного походження, метаболітів, органічних кислот, а також сполук будь-якої природи. Залежно від цього, пробіотики або пробіотичні добавки можна умовно класифікувати на групи:

- 1) монокомпонентні пробіотики (Субалін ENZIM Feeds: *Bacillus subtilis* 2335 (105); Моноспорин: *Bacillus subtilis* 945 (B-5225);
- 2) полікомпонентні пробіотики або симбіотики (АКТІН: *Bifidobacterium bifidum*, *Bacillus thermophilus*, *Bacillus coagulans*, *Bacillus subtilis*; Бацел: *B. subtilis*, *L. acidophilus*, *Ruminococcus albus*);
- 3) комплексні пробіотики (синбіотики), які містять хімічно активні речовини — пребіотики (Ентеронормін: *Enterococcus spp.*, *Lactobacillus spp.*, *Bacillus subtilis spp.*, пребіотичний хітозан та пептон; Рескью Кіт: бетаїн, хелати цинку, міді, марганцю, *Bacillus licheniformis* (DSM 5749), *Bacillus subtilis* (DSM 5750), вітаміни групи В);
- 4) пробіотичні комплекси, іммобілізовані на природних адсорбентах (Біфідумбактерин ветеринарний: *B. bifidum* шт. 1, адсорбовані на активованому вугіллі, лактоза).

Найчастіше складовими пробіотиків є лактобактерії (*L. acidophilus*, *L. plantarum*), біфідумбактерії (*B. bifidum*, *B. adolescentis*), ешерихії (*E. coli M-17*) та спороутворюючі бактерії (*Bacillus subtilis*), можливе додавання дріжджів (*Saccharomyces cerevisiae*).

На сьогодні на ринку пробіотиків для птахівництва представлений широкий спектр біопрепаратів, серед яких багато іноземної продукції. Пробіотики становлять великий інтерес для ветеринарної науки і бізнесу України. Створені перспективні стійкі штами бактерій, відпрацьовані технології їх зберігання, вирощування і виробництва пробіотичних препаратів.

Застосування пробіотиків різного складу дозволяє істотно підвищити природну резистентність організму птиці, зберегти на високому рівні імунний статус і знизити ризик виникнення бактеріальних захворювань птиці, що, своєю чергою, дає високий економічний ефект за умови грамотного підходу при виборі та технології використання.